

SHELLAC

(S 015)

Šelak

Koncentrace přípravku: 20,0% v alkoholu

Synonyma

E 904	Goma Laca	Dewaxed White Lac Glaze	Crolla CL 10	Drack BS 30
Gomme Laque	Gum lac	Lac Glaze	Lac resin	Laccoat
Mantrolac	Molumba	Apple Wax 55	Opaglos	Pearl L 811
Laccifer lacca resin	Sticklac	Candy glaze	Lac resin	Lacca
Lacca in Tabulis				

Vlastnosti

Šelak je přírodní pryskyřice, která se získává z výměšků samic *Červce lakového* – *Tachardia (Laccifer) lacca*, z čeledi *Coccidae*. Zabarvení šelaku indikuje obsah vosku, největší obsah vosku má jasně žlutý, nejmenší naopak červený, tzv. rubínový šelak. Největšími producenty přírodního šelaku je Indie a Thajsko, obsahuje 60-80% čistého šelaku, 4-6% šelakového vosku a 2-5% nečistot z dřeva.

Tato živice se používá od 18. století k přípravě šelakové politury při restaurátorských pracích k povrchové úpravě dřeva. Dřevo tak získává vynikající vzhled. Syntetickou náhradou je acetaldehydová pryskyřice. Používá se však i v potravinářském průmyslu k úpravě lesku povrchu potravin, např. u čokoládových dražé. Od r. 1950 se používal k výrobě gramofonových desek. Ve stomatologii se také používá k přípravě otiskových hmot. Zajímavé použití je v cyklistice, kde se používá k povrchové úpravě speciálních galusek. Pro své adhesivní vlastnosti se také používá při výrobě některých hudebních nástrojů.

Šelak je uveden v zák. č. 304/2004 Sb., (Část 8 – Další povolené přídavné látky) str. 6393, v zák. č. 75/2003 Sb., (příloha, odd. I.) a v zák. č. 54/2002 Sb., (příloha č. 3).

Chemické vlastnosti

CAS No : 9000-59-3

EC: 232-549-9

Rozpustnost: Rozpustný v alkoholu 85-95%, v benzenu 10-20%, v éteru 13-15%, nerozpustný ve vodě.

Výskyt

Šelak se používá:

- k přípravě laků, leštěnek a politur na dřevo. Je přítomen v jejich konečných formách,
- v potravinářství hlavně v cukrářství, např. lentilky, antiperle, lísková jádra v hořké čokoládě, mandle v mléčné čokoládě, některé druhy čokolád, čokoládové dezerty apod,
- ve farmaceutickém průmyslu se používá spolu s cetostearyl alkoholem jako potahová vrstva u lesklých tablet a dražé,
- v kosmetickém průmyslu se přidává do speciálních laků na vlasy,
- v kožedělném průmyslu na povrchovou úpravu lesklých kůží,
- přidává se také do některých barev a inkoustů,
- hje součástí některých speciálních lepidel.